

Mustanuijakas

Sotfingersvamp

Clavaria asperulospora

Uhanalaisuusluokka (IUCN): erittäin uhanalainen (EN)

Uhanalainen (LSA 521/2021)

Luonnehdinta

Mustanuijakkaan itiöemä on harmaanmusta–musta, 5–10 cm korkuinen ja haaraton. Itiöemä on usein yläosastaan nuijamaisesti laajentunut ja kapenee alaspäin. Jalan ja itiölavan raja on epäselvä. Nuoret itiöemät ovat harmaanmustia ("härmän" peittämiä), ja muuttuvat vanhetessaan puhtaanmustiksi. Vanhat, pakkasenpuremat itiöemät saattavat käpristyä kokoon niin, että näyttävät suippopäisiltä.

Elinympäristö ja levinneisyys

Mustanuijakas on tuoreissa ja kuivissa lehdoissa kasvava karikkeen hajottaja. Sieni kasvaa sammalen ja matalan ruohokasvillisuuden seassa. Lajin ainoa tunnettu esiintymä Suomessa on Turun saaristossa.

Nykytila ja uhkatekijät

Mustanuijakasta uhkaavat potentiaalisia kasvupaikkoja muuttavat toimet kuten metsien käyttö ja rakentaminen. Nykyään lajin pääasiallisena uhkana ovat satunnaistekijät kannan pienuuden takia.

Hoitosuositukset

Mustanuijakkaan kasvupaikka tulisi rajata metsänkäsittelyn ulkopuolelle. Kasvupaikan läheisyydessä tulisi välttää toimenpiteitä, jotka aiheuttavat muutoksia kasvupaikan aluskasvillisuudessa. Lehtojen vapaaehtoiseen suojeluun on mahdollista hakea rahoitusta METSO-ohjelman kautta.

Lähteet

Kotiranta, H. Saarenoksa, R. & Kytövuori, I. 2009: Aphyllophoroid fungi of Finland. A check-list with ecology, distribution and threat categories. – Norrlinia 19:1–223.

Larsson, K.-H. Faktablad: *Clavaria asperulospora* – Sotfingersvamp. Teoksessa Larsson, K.-H. (red.). 1997. Rödlistade svampar i Sverige - Artfakta. ArtDatabanken, SLU, Uppsala. 547 s.